

Vancouver og misjon

AV GUNNAR LISLERUD

En generalforsamling i Kirkenes Verdensråd (KV) er en stor begivenhet i kirkenes liv, og det gjelder alle kirkesamfunn, enten disse er medlemmer eller ikke i dette frodige fellesskap av kirker verden over.

Forarbeidene til en slik generalforsamling er omfattende. Det gjelder arbeidet med studiemateriell, forberedende komiteer, regionale konferanser, ledermøter, besøksgrupper (visiting teams) o.s.v. Diskusjonene omkring KV's teologiske linje og sosial-etiske utspill skaper interesse og engasjement langt utover medlemskirkenes grenser. Over 800 mediafolk fra presse, radio og TV arbeidet intenst under generalforsamlingen og spredte sine reportasjer verden over. Tallet på norske journalister og mediafolk overgikk endog tallet på norske delegater. Og det er vel få land som kan oppvise en hetere KV-debatt enn nettopp Norge – i radio, TV, dagspresse og kirkepresse.

I Vancouver, den vakre byen på Canadas Stillehavs-kyst, møtte vel 900 delegater, men med rådgivere, eksperter og offisielle gjester var der ialt 3 000 faste deltakere, og i tillegg kom dagsgjester fra Canada og USA. Møtestedet var det vakre University of British Columbia, som har studiemuligheter til 18 000 studenter.

Medlemskirkene i KV er knyttet sammen i en felles tro slik den er utformet i konstitusjonens § 1:

«KV er et fellesskap av kirker som bekjenner Herren Jesus Kristus som Gud og frelser i samsvar med Skriften og derfor i fellesskap søker å oppfylle sitt felles kall, til ære for Gud, Fader, Sønn og Hellig Ånd». Om funksjoner og målsetting heter det at KV skal «støtte kirkene i deres globale misjons- og evangeliserings-oppgave.» (§ 3,3.).

Generalforsamlingen i Vancouver er det siste ledd i en lang rekke ekumeniske konferanser – fra Amsterdam (1948), Evanston (1954), New Dehli (1961), Uppsala (1968) og Nairobi (1975). I tillegg kommer misjonskonferanser arrangert i KV's regi. Vi nevner her den siste som ble holdt i Melbourne (1980) og dialogkonferansen i Chiang Mai (1977).

En lang rekke misjonsdokumenter og misjonsdebatter er knyttet til disse møtene. For å kunne vurdere generalforsamlingen i Vancouver og dens betydning for kirke og misjon, er det sikkert nødvendig å se sammenhengen mellom disse forskjellige møter. Her antyder vi bare følgende linjer:

I *New Dehli* ble Det Internasjonale Misjonsråd (IMC) integrert i KV og misjonsdimensjonen kom inn for fullt i det ekumeniske arbeid - organisert i Commission on World Mission and Evangelism, (CWME).

Uppsala-møtet ble en konfrontasjon mellom to misjonssyn, det evangelisk misjonerende og det mer verdensvide samfunnsengasjerte. Oppgjøret ble nærmest uavgjort slik dette kom til uttrykk i den endelige rapporten.

I *Nairobi* sto kampen om dialog-programmet og spørsmålet om fare for religionsblanderi. Denne debatten ble på ingen måte avsluttet i Nairobi, men har bølget frem og tilbake helt inn i Vancouver-møtet. Sml. Melbourne (1980) og Chiang Mai (1977) og i dokumentet «Retningslinjer for dialog» 1979.

Misjonsdimensjon og misjonsdokumenter

Vancouver-møtet var ikke planlagt som en spesiell misjonskonferanse. Det dreier seg om KV's generalforsamling og et slikt møte har som oppgave å vurdere KV's arbeid siden siste generalforsamling og trekke linjene fremover for den nye arbeidsperiode. Det er 7-8 år mellom hver generalforsamling.

KV skal etter sin konstitusjon tjene medlemskirkene i spørsmål om enhet, *misjon*, tjeneste og fornyelse. Misjonsaspektet hører derfor med som et avgjørende element i KV's arbeidsprogram.

I ekumenisk sammenheng er det tydelig at misjonsbegrepet ikke begrenses bare til evangelieforkynnelse for dem som enda ikke har hørt det. Det hevdes at alle kirker befinner seg i en misjonssituasjon. Lenge har man talt om misjon på 6 kontinenter, og kirkene må til stadighet krysse grenser med evangeliet. I denne grenseoverskridende tjeneste hører også kirkens arbeid for enhet, fred og rettferdighet med som nødvendige elementer i kirkens misjonsoppdrag.

Det dokument som klarest gir uttrykk for misjonsdimensjonen er studiedokumentet eller *Issue Paper I, Witnessing in a Divided World*.

Likeledes henvises til *Grupperapport I*, som ble utarbeidet under

generalforsamlingen og som bærer den samme tittel som studiedokumentet. I norsk oversettelse er det kalt: «Vitnesbyrd i en splittet verden». Men skal man få et fyldig bilde av misjonsdimensjonen i Vancouver, må man i tillegg til de nevnte dokumenter også studere de andre Vancouver-dokumentene – Issue Papers (ialt 8 studiedokumenter), sluttrapporter, uttalelser og generalforsamlingens budskap til kirkene.

Enda en faktor bør nevnes når det gjelder misjonen under denne generalforsamlingen, og vi henviser til gudstjenestefellesskapet. Vancouver-konferansen har i denne forbindelse allerede fått navnet «The Praying Assembly». Aldri ved noen tidligere generalforsamling har deltakerne hatt så mange tilbud til bønn og lovsang, forkynelse og tilbedelse.

Ingen kirke på universitetsområdet eller i dets umiddelbare nærhet var stor nok, så de 4 000 deltakere møttes hver dag i det store teltet. Og nettopp teltet minnet deltakerne om kirken som Guds folk på vandring gjennom verden, og gjennom generasjonene. I det enkle teltet opplevde deltakerne det nære fellesskap, den glade lovsangen og den frimodige bekjennelsen til den treenige Gud. Alle kirker brakte sine salmer og sangskatter, og hvem kan glemme de afrikanske trommer, de latin-amerikanske gitarer, Kyrie og Gloria fra de ortodokse kirker i Øst, eller den glade sangen fra Vancouver-koret.

I dette bedende og tilbedende fellesskap lød også misjonsoppdraget, men først og fremst var det rike gudstjenesteliv en påkallelse og tilbedelse av den tre-enige Gud og en lovsang til hans ære. «God was worshipped, not used», er det sagt om gudstjenestene i Vancouver-teltet. De ble samling om Ham som er troens kilde og opphav. Blant lydhøre disipler må dette føre til misjon.

Misjonsdokumentet

1. Sentralkomiteen hadde vedtatt at generalforsamlingen skulle konsentrere seg om 8 Issues (hovedemner) og hvert hovedemne hadde fått sitt studiedokument – Issue Paper.

Alle delegatene til Vancouver mottok studiematerialet året før generalforsamlingen med oppfordring til å arbeide med materialet, gjerne i samarbeid med lokale grupper i sin hjemmekirke/menighet.

Studiedokumentet som særlig sikter seg inn på misjonsdimensjonen har altså tittelen «Witnessing in a Divided World». Dette ble også tittelen på rapporten fra gruppe I som nettopp arbeidet med

dette emne, på basis av studiematerialet, samt foredrag og innlegg under generalforsamlingen. Opplegget for Vancouver var at selve møtet skulle arbeide frem sine rapporter. Det var således intet foredrag som nøyaktig dekket gruppenes tema. Stoffet måtte samles fra møtets mange forskjellige bidrag, og såvidt mulig gis en samlet vurdering.

Den anstrengte timeplan under en slik generalforsamling gjør et slikt skapende arbeidsopplegg meget vanskelig. Det blir også svært viktig hvilke personer som skal lede et slikt gruppearbeid, og endelig hvilke personer som skal sluttredigere rapporten.

Generelt må det sies at ingen av Vancouver-rapportene kan betegnes som betydelige dokumenter, men de gir dog et bilde av hva kirken innen KV vil hevde i dagens situasjon – også kirkenes vitnesbyrd i en splittet verden.

Dokumentet fikk en til dels hard behandling i plenum og ble tilbakesendt til redaksjonskomiteen. Kritikken samlet seg vesentlig om følgende punkter:

1. Man savnet referanser til KV's siste arbeider om misjon og evangelisering.
2. Man savnet en klarere kristologisk linje.
3. Man savnet en mer bevisst bibelsk metode.
4. Man var uenig i rapportens ofte negative bedømmelse av misjonærenes innsats.
5. Man savnet en mer kritisk analyse av de lokale kulturer.

Denne kritikk er delvis tatt hensyn til i den siste redigering, men i plenum ble det aldri tid til å sluttbehandle dokumentet. Den nye Sentralkomiteen ferdigbehandlet det siste utkast umiddelbart etter generalforsamlingen, og i denne form er rapporten sendt ut til medlemskirkene «for study and appropriate action».

Det er denne sluttrapporten vi legger til grunn for vår undersøkelse om Vancouver og misjonen, men vil samtidig se den i relasjon til samtlige studiedokumenter, foredrag, debatter og uttalelser.

2. Det opprinnelige studiedokument «Witnessing in a Divided World» bruker ikke ordet *misjon* og heller ikke begrepet *evangelisering*. I stedet har man valgt verbet *å vitne* og substantivet *vitnesbyrd*. Men det er vanskelig å se at man har valgt ordet *vitne* som nøkkelbegrep for å gi et annet innhold til kirkens misjons- og evangeliseringsarbeid.

Ordet er trolig brukt for å markere en bredere strategi. Til den verbale proklamasjon av evangeliet kommer f.eks. kirkens arbeid for fred og rettferdighet. Den diakonale innsats må følge Ordets forkynnelse. Foredragene under konferansen og de mange uttalelser om sosial-etiske spørsmål viser tydelig denne tendensen.

Generalforsamlingens tema «Jesus Kristus – verdens liv» peker også i denne retning. Livet omfatter mer enn forkynnelse og høring av evangeliet. Den korsfestede og oppstandne Herre Jesus Kristus har med hele skapningen å gjøre, ikke bare kirken, men også verden. Se f.eks.: «Uttalelse om menneskerettighetene» og «Uttalelse om fred og rettferdighet».

I generalforsamlingens budskap til kirkene: «Budskapet fra Kirkenes Verdensråds sjette generalforsamling i Vancouver 1983», heter det:

«Vi fornyer vår forpliktelse på misjon og evangelisering. Med dette mener vi den dype samhörigheten med andre, som setter oss istand til å fortelle den gode nyheten at Jesus Kristus, Gud og Frelser, er verdens liv. Vi kan ikke tvinge troen på noen med vakre ord. Vi kan nære den med tålmodighet og omsorg, slik at Den Hellige Ånd, Guds evangelist, kan gi oss ordene vi skal tale. Vår forkynnelse må oversettes til alle språk og kulturer. Uansett sammenheng blant mennesker av annen tro eller ingen tro, så vet vi at Guds kjærlighet gjelder alle, uten unntak. Alle er invitert til den store festen. Jesus Kristus, det levende brød, innbyr alle som er sultne, og hans mat tar ikke slutt.

Vi fornyer vår forpliktelse på rettferdighet og fred. Siden Jesus Kristus helbredet og utfordret livet i hele sin bredde, er vi kalt til å tjene på alle livets områder. Vi ser at Guds gode gave ødelegges av dødskreftene. Urettferdighet sperrer for gudgitte gaver som enhet, fordeling og medansvar. Når nasjoner, grupper og systemer har makt til å bestemme over andres liv, elsker de denne makten. Guds vei er å dele makt, og gi makt til alle mennesker. Urettferdighet korrupperer de mektige og vansirer de maktesløse. Den økende og håpløse fattigdommen er millioners skjebne, stjålet land er en kilde til bitterhet og krig, raseforskjellene blir til rasismens onde fangenskap. Det er påtrengende nødvendig med en ny økonomisk verdensorden der vi deler makten istedet for å klamre oss til den. Vi forplikter oss til å arbeide for dette. Men spørsmålet kommer tilbake til oss: Hva med kirken? Deler vi makten frivillig. Klynger vi oss til kirkens rikdommer? Har vi de mektige som ven-

ner, mens vi ikke hører de maktesløse? Vi har oppgavene rett utenfor vår egen dør.»

3. I arbeidsboken «Work Book, Vancouver '83» heter det: «Hva har vi lært om det å vitne i løpet av de siste årene?» Gruppe I anbefales så å drøfte hvordan kirkens vitnesbyrd har manifestert seg i arbeidet blant *barna, de fattige, i gudstjenestelivet* og endelig i kirkens vitnesbyrd *blant mennesker av annen tro og kultur*.

Ved denne metode mener man å lære mer om vitnesbyrdets gjennomslagskraft, men også om nederlag i vitnesbyrdets tjeneste.

Vitnesbyrdets sentrum er Jesus Kristus. Kanskje det er bedre å si den treenige Gud. Dette kommer klart til uttrykk i gudstjenesten og i lovsangen i teltet. «Aldri i mitt liv har jeg sunget så mange halleluja og kyrie – som under denne generalforsamlingen!» Det var en av presidentene som sa dette under en mindre samling mot slutten av generalforsamlingen.

Salmeboken «A worship book: Jesus Christ – the Life of the World» som ble brukt i Vancouver bærer et overbevisende vitnesbyrd om Kristus som verdens liv.

Umiddelbart etter dr. Allan Boesak's tale i plenum over Vancouver-møtets tema, reiste hele forsamlingen seg i en «Act of commitment» og bekjente:

«Come, let us worship and fall down before Christ, who is one of the Holy Trinity, the only begotten Son and immortal Word of God, glorified with the Father and the Holy Spirit. For our Salvation he was incarnate and crucified in the flesh and gave himself up for the life of the world. By his death he destroyed death. Come you faithful, let us praise and glorify Jesus Christ our God. Giver of Life, he had filled all things with joy in coming to save the world.»

Men denne kristosentriske linje møter oss også i publikasjonen: «Mission and Evangelism, an Ecumenical Affirmation,» New York 1983, utgitt av Commission on World Mission and Evangelism, (CWME).

Boken ble brukt som studiemateriale under generalforsamlingen og er anbefalt i Grupperapport I til studium i medlemskirkene. Her står det mellom annet:

«The Church is sent into the world to call people and nations to repentance, to announce forgiveness of sin and a new beginning in relation with God and with neighbours through Jesus Christ. This

evangelistic calling has a new urgency today.

In a world where the number of people who have no opportunity to know the story of Jesus, is growing steadily, how necessary it is to multiply the witnessing vocation of the Church!

In a world where the majority of those who do not know Jesus, are the poor of the earth, those to whom he promised the Kingdom of God, how essential it is to share with them the Good News of that kingdom!» (p. 5)

«Evangelisation is the test of our ecumenical vocation.» (p. 9)

«Christ sent the disciples with the words: «As the Father has sent me, even so I send you.» «Based on their testimony which is preserved in the New Testament and in the life of the Church, the Church has as one constitutive mark, its being apostolic, its being sent into the World.»

«The starting point of our proclamation is Christ and Christ crucified». «We preach Christ crucified, a stumbling block to Jews and folly to Gentiles». (p. 13).

«But Christ's identification with humanity went even more deeply, and while nailed on the cross, accused as a political criminal, he took upon himself the guilt even of those who crucified him. «Father, forgive them, for they know not what they do.»

The Christian confession reads: «For our sake he made him to be sin, who knew no sin, so that in him we might become the righteousness of God». The Cross is a place of the decisive battle between the powers of evil and the love of God. It uncovers the lostness of the world, the magnitude of human sinfulness, the tragedy of human alienation. The total self-surrendering of Christ reveals the immeasurable depths of Gods love for the world». (p. 14).

«The call to conversion, as a call to repentance and obedience, should also be addressed to nations, groups and families. To proclaim the need to change from war to peace, from injustice to justice, from racism to solidarity, from hate to love, is a witness rendered to Jesus Christ, and to his Kingdom. The prophets of the Old Testament addressed themselves constantly to the collective conscience of the people of Israel, calling the rulers and people to repentance and renewal of the covenant.» (p. 19)

Vi refererer også til innledningsavsnittet i rapporten fra Gruppe I: Vitnesbyrd i en splittet verden:

«Utgangspunktet for vår tenkning er Jesus Kristus. Han under-

viste og ba, forkynte og helbredet, levde for Gud og mennesker; Han godtok mennesker, tilga dem, og fornyet dem, brakte forandring i deres liv som var åpne for å lytte til ham.

Å vitne vil si å leve Kristi liv der vi er; å lytte og prøve å forstå våre medmenneskers tro og perspektiver, å snakke om Jesus Kristus som verdens liv.

De kristne er kalt til å vitne om Kristus til alle tider; i hver generasjon kalles vi til på ny å undersøke dette vitnesbyrdets beskaffenhet. I samtalen om dette emne har vi tatt opp fem områder som Kirkenes Verdensråd har vært opptatt av i tiden siden Nairobi.»

4. Rapporten fra Gruppe I begynner med *kulturen og vitnesbyrdets sammenheng med den*.

Det er ikke minst representantene fra de unge kirker som er opptatt av dette problemet. De vil være aktive kristne som i ord og gjerning vil bære frem evangeliet om Jesus Kristus, men samtidig vil de være ekte og sanne representanter for sitt folk og sin nasjon. Mange kirkeledere er og har vært ledende pedagoger, forfattere og politikere i sine hjemland, og nettopp disse har til tider opplevet misjon og kirke som motstandere av den stedeagne kultur – språk, tankemønstre, levemåte, holdninger, symboler og oppfatninger, slik dette kommer til uttrykk i folkenes kunst, musikk, drama og litteratur. I studiedokumenter og debatter ble det sagt at «vestlige misjonærer i det store og hele stemplet de fremmede kulturer som hedenske og uforenlige med evangeliet». Men samtidig innrømmer man at der i forskjellige kulturer kan være endog demoniske elementer som fornekter menneskeverd og menneskerettigheter.

Dette er ikke nye toner. Kritikken er i hovedsak registrert og akseptert av dagens misjonærer og misjonsselskaper – dog ikke alltid uten protest. Idag ligger oppgaven først og fremst på de stedeagne kirker. Kirkene må selv akseptere og verdsette «evangeliets budskap som en omskapende kraft i et samfunns liv når det uttrykkes i de kulturelle formene dette samfunn forstår seg selv i». Bare da kan evangeliet slå rot i den stedeagne kultur. En afrikansk biskop fra Den anglikanske kirke som satt ved siden av meg under flere av gruppesesjonene, sa igjen og igjen: «I am a Christian, but I insist on being a Zimbabwean».

Under de samfunnsendringer som skjer i dagens verden pekes det på nye kulturer som utvikles ikke minst i den 3. verden – på grunn av ny teknologi, ny medisinsk vitenskap, ny historieforståelse og nye

verdinormer. Selve grunnlaget for folkenes og samfunnets liv er i ferd med å endres. Da er det nødvendig å ta vare på de menneskelige verdier og kjempe for menneskeverd og menneskerett. Bortsett fra visse utfall mot vestens misjonærer, vakte ikke denne delen av rapporten særlig diskusjon hverken i grupper eller i plenum. Men ansvaret og oppgaven kjennes utfordrende og krevende av de ledende representanter i de unge kirker.

Her står man overfor veldige utfordringer når det gjelder teologi, etisk veiledning, og kamp for menneskeverd.

Vancouver ga et signal, men maktet ikke å gi noe mer.

5. Det andre området som Vancouver rettet sin oppmerksomhet mot var: «*Tilbedelsen, vitnesbyrdets perspektiv og kraft*».

Vi har allerede nevnt at gudstjenestene ble på en spesiell måte satt i fokus under denne generalforsamlingen. Den ble også kalt «den bedende generalforsamling» (The Praying Assembly). Afrikanske trommer og latin-amerikansk strengespill ga en åpenhet og friskhet som preget alt gudstjenesteliv. Dette hadde sitt gjennomslag også i rapporten. Den ortodokse kirkes deltakelse betydde ikke bare teologisk balanse, men også en sterk understrekning av gudstjenesten og tilbedelsens plass i kirkens og de troendes liv. Gudstjenesten som kraftkilden i den troende forsamlings liv ble sterkt understreket.

Rapportene peker derfor på at gudstjenestlige samlinger er sentrale i kirkens liv – i dens misjon og tjeneste.

«Det grunnleggende spørsmålet er hvem som kan frigjøre oss fra dette fangenskapet i oss selv. Ifølge den apostoliske erfaring er det bare et levende fellesskap med Kristus – slik vi mottar det i bønn og tilbedelse – som kan fri oss fra våre personlige interesser og bekymringer, og fornye offervilje og mot slik at vi kan kjempe for rettferdighet til og med når det ser håpløst ut.

Vi er takknemlige for den sentrale rolle som daglig tilbedelse har spilt under denne generalforsamlingen. Det har fornyet Åndens fellesskap og gitt oss åndelig styrke til å mestre de ulike utfordringene og frustrasjonene som møter oss.

Gudstjenesten er den sentrale handling i kirkens liv – misjon, vitnesbyrd og tjeneste»

Med særlig sikte på de europeiske kirker ble det spurt hvorfor gudstjenestene ofte rapporteres som kjedelige og at vitnesbyrdet derfor vil ha vanskeligheter med å nå frem. I denne forbindelse ble

det pekt på problemer som språkbruk, formelle liturgier, mangel på fellesskap, spontanitet og omsorg.

De ortodokse representanter brakte også inn martyrenes vitnesbyrd, som en hjelp til dagens kristne for å følge i deres fotspor. Det maner til utholdenhet, tålmod og frimodighet i tjenesten. Likeledes vant de forståelse for sin tese om «*liturgy after liturgy*», d.v.s. «den troendes vitnesbyrd i verden ved ord og gjerning – fra det øyeblikk en forlater kirkens gudstjeneste».

Noen kirker opplever liturgisk fornyelse, og nye gudstjenesteformer skapes både i den gamle og unge verden.

6. Rapporten tar opp tre spesielle områder hvor kirkens vitnesbyrd er særdeles viktige i dagens situasjon. Det gjelder vitnesbyrdet:

- a) blant barna
- b) blant de fattige
- c) blant mennesker av annen tro.

Det er forkynnelsen av evangeliet og diakonalt arbeid blant disse grupper man vil at kirkene skal rette sin oppmerksomhet mot. Gjennom foredrag og taler, diskusjoner og vedtak var generalforsamlingen opptatt av vitnesbyrdets diakonale dimensjoner. Kirken blir så lett ordenes kirke, og makter ikke alltid å gi konkret hjelp til mennesker i nød, i ufrihet, til mennesker som lever i fattigdom og som må tåle forfølgelse og urettferdighet. Det blir påpekt at kirkens innsats også må rettes mot selve årsakene til denne nød.

Jeg henviser i denne sammenheng til Allan Boesaks mektige foredrag om «Jesus Kristus – verdens liv». Og han avsluttet slik:

«Det er ikke sant at denne verden og dens folkeslag er dømt til å dø og gå fortapt –

Dette er sant: Så høyt har Gud elsket verden at han ga sin Sønn, den enbårne, forat hver den som tror på ham ikke skal gå fortapt, men ha evig liv.

Det er ikke sant at vi må godta ydmykelse og diskriminering, sult og fattigdom, død og ødeleggelse –

Dette er sant: Jeg er kommet forat de kan ha liv, og liv i overflod.

Det er ikke sant at vold og hat skal ha det siste ord, og at krig og ødeleggelse har kommet for å bli for evig –

Dette er sant: Et barn er oss født, en Sønn er oss gitt. Herreveldet er på hans skulder, og han skal kalles Underfull, Rådgiver, Veldig Gud, Evig Far og Fredsfyrste.

Det er ikke sant at vi bare er offer for de ondskapens makter som forsøker å regjere verden –

Dette er sant: Meg er gitt all makt i himmel og på jord, og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.

Det er ikke sant at våre drømmer om frigjøring av menneskeslekten, om rettferdighet og menneskeverd, om fred, ikke er ment for denne verden og for vår historie –

Dette er sant: Jeg vil utgyde min Ånd over alt kjød, og deres sønner og døtre skal profetere, deres unge menn skal ha syner og deres gamle skal ha drømmer.

La oss derfor bruke disse to ukene til å drømme, til å profetere, til å se visjoner om kjærlighet, fred og rettferdighet. La oss bruke disse to ukene til å bekrefte i ydmykhet, med glede, med tro, med mot: «Jesus Kristus – verdens liv».)»

I denne sammenhengen henviser vi også til generalforsamlingens erklæringer om «Menneskerettighetene» og «Fred og rettferdighet», likeledes til de mange uttalelser, f.eks. om Sør-Afrika, Latin-Amerika, og Midt-Østen.

I Vancouver-møtets «teologi» hører disse uttalelser klart med til kirkens vitnesbyrd og understreker KV's syn for enheten mellom Ordets forkynnelse og kirkens sosial-etiske ansvar. Her vil enkelte kirker mer understreke den evangeliske forkynnelse, og andre igjen vil markere det sosial-etiske ansvar, men det er tydelig at generalforsamlingen prøvde å bringe disse to sider i balanse.

a) Når *barna* nevnes spesielt som adressat for vitnesbyrdet – er det fordi barna ofte glemmes. Deres problemer tas ikke bestandig på alvor, de inkluderes ikke alltid i gudstjenesten og får ikke overalt delta i nattverden. Mange barn får aldri høre evangeliet, fordi foreldrene er likegyldige til den kristne tro, selv om de kanskje en gang bar sine barn til dåpen.

Men barna peker også på en annen side, nemlig til barnas eget vitnesbyrd. Vi henviser til rapporten som sier slik:

«Fortellinger om barn kan gjøre det lettere å se de globale spørsmålene vi står overfor, og sette spørsmålsteget ved våre prioriteringer og holdninger. Gjennom barna kan vi begynne å forstå evangeliet på en ny måte. I natt, hver eneste natt, sover barn på gatene i våre byer og under åpen himmel. Tusener av underernærte barn vil ende som mentalt tilbakestående voks-

ne som ikke er i stand til å delta like aktivt i samfunnet som de kunne ha gjort, om de hadde fått nok mat. Tusener av barn blir hjemløse, foreldreløse og ødelagt av krig. Tenåringer kaster stein og bærer våpen, fordi de er fanget i ondskap og hat, skapt av en voksen verdens krig.»

Rapporten reiser interessante perspektiver når det gjelder kirkens/menighetens forhold til barna, f.eks. forkynnelse for barn, barnas deltakelse i gudstjenesten, dåpspraksis og dåpsopplæring. Hvordan vil menigheten nå barna som ikke bringes til kirke? Dette tør være et problem både for kirkene i Vest og Øst, Syd og Nord.

- b) Det andre interesseområde som nevnes spesielt er de *fattige*. Dette er et emne som ofte drøftes i KV-dokumenter, sml. Nairobi (1975) og Melbourne (1980). Her støter man ofte på uklare formuleringer om de fattiges relasjoner til Guds rike. I studiedokumentet heter det således:

«Throughout the Bible God is portrayed as the Champion of those who are the victims of other peoples' sins and societies' sins. In God's Kingdom the poor have an essential part. In their poverty God chooses them and freely and graciously offers them the Kingdom, just as God chose the Hebrew people when they were oppressed slaves in Egypt in order to make them the messengers of the promise of salvation to all.»

Enkelte ekumener kan ha uttalt seg slik at de fattige prises salige på grunn av sin fattigdom, eller at fattigdom i seg selv kvalifiserer til Guds rike eller at fattigdom skulle erstatte omvendelse og tro. Hva sier så Vancouver-møtet?

I den offisielle rapport heter det:

«Det kristne evangelium om frelse er godt nytt til alle mennesker, men særlig til de fattige. (Luk. 7,20) Til dem som til alle, rettes tilbudet om Guds velsignelse, kallet til anger og omvendelse og visjonen om en ny himmel og en ny jord De fattige er ikke salige, fordi de er fattige, men fordi Kristus er kommet til dem i deres fattigdom for å tilby dem Guds rikes gaver. De fattige har mulighet til å se rikdommen i Kristus på en ny måte, og har derfor mye å gi.»

Men igjen pekes det på kirkens diakonale ansvar, og dette er et budskap som nøye bør studeres av jordens rike kirker. Det sies slik:

«Kirken er kalt til å vitne om evangeliet om Jesu Kristi liv, død og oppstandelse, for en verden med en skremmende og voksende kløft mellom rike og fattige nasjoner, og mellom rike og fattige innen nasjonene. Det er mer fattigdom enn noen gang tidligere på jorden. I en verden som rives mellom motstridende ideologier, er det de fattige som er mest utsatt for å bli oversett eller glemt. Et økende antall mennesker blir skjøvet ut på side-linjen, og blir annen rangs borgere uten mulighet til å bestemme over sin skjebne, henvist til å være og forbli fattige. Barn, funksjonshemmede og kvinner er iblant dem som lider mest under fortvilelsens og fattigdommens ondskap. Rasisme, utbytting, militarisering og utstrakt bruk av ressurser på våpenkappløpet, er ulike årsaker til at fattigdommen vokser og griper om seg. Fattigdom betraktes mer som et problem enn som en skandale som roper på en radikal aksjon mot årsakene og røttene, nemlig menneskets syndighet og uvilje mot å dele med andre.»

Igjen møter vi Vancouvers presisering at evangeliet må forkynnes både i ord og gjerning. Ord uten tjeneste blir tomme, og tjeneste uten Ordet er uten kraft. I rapporten sies det slik:

«Det er hyklersk å si at man vitner for de fattige og tar deres side uten å arbeide for å endre forhold som skaper fattigdom.»

Rapporten oppfordrer derfor kirkene til selvransaking og til kamp for en ny økonomisk verdensorden. Under diskusjonene i Gruppe I ble det spurt direkte slik:

«Kan en rik kirke gi vitnesbyrd om evangeliet – uten samtidig å dele? Svaret er: Kirker som har, må være villig til å dele med kirker som ikke har.»

I dagens situasjon skaper slike spørsmål ofte vanskeligheter og irritasjon mellom europeisk og amerikansk misjon på den ene side og kirkene i den 3. verden på den annen side.

- c) Det tredje og siste interesseområde som nevnes, handler *om vitnesbyrd blant mennesker av annen tro.*

Dette er et vanskelig kapittel, og helt siden Melbourne-konferansen har KV-staben øket presset på kirkene til å iverksette *dialog-programmer*. Det synes som om misjonsavdelingen CWME lanserer nettopp dette programmet som sitt vesentlige bidrag til kirkene og misjonene. Man savner kanskje misjonsavdelingens støtte til arbeidet for å nå de deler av verden som enda

ikke har hørt evangeliet, og enda er det langt igjen før Bibelen er oversatt til alle jordens språk.

I KV-sammenheng ser det ut til at man stadig opererer med begrepene «vitnesbyrd» og «dialog» som om disse begreper alltid må høre sammen. Dermed skapes det uklarhet, og mange vil oppfatte «dialog» som en erstatning for misjon og evangelisering. Dette er dog ikke tilfelle, og i rapporten som ble utarbeidet under Vancouver-møtet heter det:

«Dialogue is not a devise for nor a denial of Christian witness». (Dialog er ikke å forstå som et middel eller som fornektelse av det kristne vitnesbyrd.)

Vancouver-dokumentene definerer begrepene slik:

«*Vitnesbyrd* kan defineres som de handlinger der en kristen eller et kristent samfunn gir vitnesbyrd om sin tro på Kristus, og inviterer andre til å se dette som en mulighet også for deres liv. I vitnesbyrdet deler vi de gode nyheter om Jesus Kristus.»

«*Dialog* defineres som møtestedet hvor mennesker med ulik tro på den høyeste Gud (Ultimate reality), lærer hverandres tro og synspunkter å kjenne med gjensidig respekt. Gjennom dialogen forventer vi å forstå bedre hvordan Gud er aktiv i denne verden og hvordan vi kan verdsette den innsikt og erfaring folk av annen tro (religioner) har av den høyeste Gud».

Om dialogprogrammet slik det ble referert og diskutert under Vancouver-møtet må følgende kunne sies:

- 1) Dialogprogrammet er et forsøk på å få de forskjellige trossamfunn til å kjenne hverandre og til å respektere hverandre. Idag lever folk i pluralistiske samfunn. Dette gjelder både den gamle og den nye verden. Muslimer, hinduer, buddhister, anemister og kristne lever i den samme nasjon. Disse mennesker er naboer, arbeidskamerater og slektninger. De står sammen når det gjelder å bygge det samfunn de tilhører, både når det gjelder skolevesen, helsevesen, rettsvesen o.s.v. Det må være rett at vi lærer hverandre å kjenne også slik at vi ikke bærer falskt vitnesbyrd mot hverandre, men respekterer hverandre. Under møtet i Vancouver ble det lagt frem referater av slike dialogkonferanser og det ble mellom annet referert til hvordan kristne sitter med helt falske kunnskaper om muhammedanere. Mange kristne vil hevde at alle muhammedanere er fanatikere, at de er fatalister, at de ikke har forståelse for Guds kjærlighet, at de er bakstrevere og at de

bare forstår maktens språk.

Men også muhammedanerne har en lang liste når det gjelder de kristne. De oppfatter medlemmer av de kristne kirker som polyteister, imperialister, alkoholikere, mennesker med dårlig moral, at de handler irrasjonelt og uvitenskapelig. De forstår den kristne etikk som urealistisk og pessimistisk.

Det er vel rimelig å tro at en slik holdning religionene imellom og deres tilhengere, ikke bare finnes i den 3. verden, men den er også aktuell her i vårt eget land. Og det er grunn til å tro at våre misjonærer ville ha stor nytte av et dialogprogram hvor man lærer hverandre mer å kjenne, slik at man i sin forkynnelse og undervisning ikke bærer falskt vitnesbyrd mot hverandre.

- 2) Gjennom dialogprogrammet mener Vancouver-møtet at den kristne kirke vil bekrefte og gi vitnesbyrd om det enestående ved Jesu fødsel, liv, død og oppstandelse, men samtidig akseptere Guds skapende virksomhet i den religiøse søken blant mennesker av andre religioner. Egentlig sto det i det første utkastet til den endelige rapport slik:

«God's creative work in the religious experience of people of other faith.»

Dette ble endret slik at det nå står:

«God's creative work in the religious seeking of people of other faith».

Men bak disse formuleringer hevder man religionenes tro på skaperguden (the Ultimate reality) og man henviser mellom annet til Ap.gj. 17 og Rom. 1.

Tror man da i virkeligheten på den samme Gud? Vancouverdokumentene svarer positivt på dette spørsmålet. Og derfor må de forskjellige religionssamfunn sammen kunne støtte arbeidet for de fattige, for menneskeverdet, for rettferdighet, fred, ny økonomisk verdensorden og kamp mot hunger og sykdom. De religionssamfunn som her først og fremst kommer på tale er jødaismen, islam, hinduismen, buddhismen og den kristne tro.

Det er også under dette perspektiv man må se reisningen av totempælen på konferanseplassen. Man forstår totempælen som et symbol på indianernes leting etter den ene Gud – skaperguden.

- 3) Der er krefter innen KV som går enda et skritt, og som ønsker bønne- og gudstjenestefelleskap mellom religionene. For mange

av oss betyr dette synkretisme eller et skritt imot synkretisme, og vi tar avstand mellom annet fra forslaget om at «spørsmål om felles gudstjeneste og bønn med mennesker fra andre religioner trenger å bli studert nærmere».

Konklusjon

Vancouver-møtet vil neppe bli registrert som generalforsamlingen med de store taler eller epokegjørende rapporter. Rapporten som vi her har lagt til grunn for vår gjennomgåelse og som er kalt «Vitnesbyrd i en splittet verden» – bringer i virkeligheten lite nytt, men viser at misjon og evangelisering fortsatt er en av KV's grunnleggende oppgaver.

Misjonsdimensjonen og misjonsansvaret er klart kommet til uttrykk f.eks. i: «Budskapet fra Kirkenes Verdensråds sjette generalforsamling i Vancouver 1983» og i dokumentet fra Programme Guidelines Committee hvor det heter:

«Evangelisering skal underbygge arbeidet i alle KV's programpropplegg. KV skal assistere kirkene i deres misjonsarbeid for å proklamere Kristus, verdens liv og kalle menn og kvinner til tro og tjeneste . . .»

LITTERATUR:

- 1) Vancouver-dokumentene finnes trykt i følgende bøker:
 - Gathered for Life
Official report
VI Assembly, World Council of Churches.
ed. Davig Gill
WCC, Geneva (1983)
 - Jesus Kristus - verdens liv.
Norske inntrykk fra Vancouver 1983.
Verbum (1983).
Her finnes følgende dokumenter i norsk oversettelse:
 - Budskapet fra Vancouver.
 - Vitnesbyrd i en splittet verden. Grupperapport I.
 - Skritt på vei mot enhet. Grupperapport II.
 - Uttalelse om menneskerettighetene.
 - Uttalelse om fred og rettferdighet.
 - Uttalelse om den internasjonale matvarekrisen.
 - Uttalelse om de kanadiske urbefolkningenes rettigheter.

- Uttalelse om Mellom-Amerika.
- Uttalelse om Stillehavsområdet.
- Uttalelse om Afghanistan.
- Uttalelse om Midt-Østen.
- Uttalelse om Kypros.
- Uttalelse om det sørlige Afrika.
- Åpent brev fra de evangelikale i Vancouver.

2) Generell litteratur:

- Jesus Christ - the life of the World.
An Orthodox contribution to the Vancouver theme.
ed. Ion Bria.
WCC, Geneva.
- Your Kingdom come.
Mission perspectives.
Report on the World conference on Mission and Evangelism.
Melbourne, Australia 12-25. May 1980.
WCC, Geneva.
- Nairobi to Vancouver 1975-1983.
Report of the Central Committee to the Sixth Assembly of
the World Council of Churches.
WCC, Geneva.
- Martyria/Mission.
The Witness of the Orthodox Churches today.
ed. Ion Bria.
WCC, Geneva.
- Philip Potter: Life in all its Fullness.
WCC, Geneva.
- Sixth Assembly: A Missionary Perspective.
International Review of Mission. Vol CXXII No. 288. October 1983.
ed. Emilio Castro.
WCC, Geneva.
- The Sofia Consultation.
Orthodox Involvement in the World Council of Churches.
ed. Todor Sabev.
- William H. Lazareth: Growing together in Baptism,
Eucharist and Ministry. A Study Guide.
Faith and Order Paper No. 14.
WCC, Geneva.
- Baptism, Eucharist and Ministry.
Faith and Order Paper No. 111.
WCC, Geneva (1982)
- Work Book, Vancouver 83.
Work Book for the Sixth Assembly of the World Council of Churches.
Vancouver, Canada 24 July to 10 August 1983.
WCC, Geneva.
- Jesus Christ - the Life of the World.

- A worship book for the Sixth Assembly of the World Council of Churches.
WCC, Geneva.
- Mission and Evangelism: An Ecumenical Affirmation.
A Study Guide for congregations.
ed. Jean Stomberg.
Commission on World Mission and Evangelism. WCC.
 - Guidelines and Dialogue with People of living Faiths and Ideologies.
WCC, Geneva.
 - Images of life – An invitation to Bible Study. WCC, Geneva.
 - Jesus Kristus – verdens liv.
Norske inntrykk fra Vancouver 83. Verbum.
 - Gathered for Life – Official report VI Assembly of The World Council of Churches, Vancouver, Canada, 24 July to 10 August 1983. ed. David Gill.
WCC, Geneva/Wm. Eerdmans, Grand Rapids.